

Spir

Omstillingsprogrammet i
Midtre Gauldal kommune

Strategisk handlingsplan 2026

Midtre Gauldal - Først til framtida

Behandlet i styret for omstillingsprogrammet:

29.01.2026

Vedtatt i Midtre Gauldal kommunestyre:

10.03.2026

Innhold

1	Innledning	2
1.1	Bakgrunn	2
1.2	Status i Midtre Gauldal	2
1.3	Rammeverk	3
1.3.1	Organisasjon og ledelse	3
1.3.2	Grunnlag for handlingsplanen	3
1.3.3	Utviklingsevne	4
1.3.4	Arbeidsplassmål	5
2	Bærekraft	6
3	Kommunikasjon	8
3.1	Mål og målgrupper for kommunikasjonsarbeidet	8
4	Mål, innsatsområder og strategier	10
4.1	Effekt mål	10
4.2	Innsatsområder og strategier	10
4.3	Oppfølging av måloppnåelse	11
5	Økonomi	12
5.1	Budsjett og finansiering	12

1 Innledning

Spir er omstillingsprogrammet i Midtre Gauldal – en del av organisasjonen Midtre Gauldal kommune – som er satt til å forvalte og organisere arbeidet knyttet til kommunens status som omstillingskommune, og de midlene dette medfører fra kommunal- og distriktsdepartementet og Trøndelag fylkeskommune.

Handlingsplanen bygger på omstillingsplanen som ble vedtatt av kommunestyret før programmets oppstart i 2021, og synliggjør hva Spir skal arbeide med inneværende år. I handlingsplanen ligger det overordnede mål for arbeidet, som fortsatt er de samme, selv om ordlyden er noe endret i løpet av de årene arbeidet har pågått.

Det er styret i Spir som har definert de strategiene som legges til grunn for årets arbeid, som alle er utarbeidet med tanke på de overordnede målene. Konkrete tiltak som skal gjennomføres på bakgrunn av de ulike strategiene og for å oppnå målene, utarbeides fortløpende gjennom året.

1.1 Bakgrunn

Midtre Gauldal kommune søkte om og fikk status som omstillingskommune i 2021, med programvarighet fra 2022 til 2027. Bakgrunnen for dette var at Norsk kylling flyttet sin hovedproduksjon fra Støren til Orkanger i 2021, og med dette mistet kommunen rundt 300 arbeidsplasser. Dette gjorde at kommunen falt inn under kriteriet om vesentlig fall i sysselsetting over relativt kort tid, for å søke om ekstraordinære midler til omstillingsarbeid.

Kommunestyret vedtok å søke om omstillingsstatus i juni 2021, og fikk søknaden innvilget i oktober 2021. Programmet ble startet opp i begynnelsen av 2022, og programleder tiltrådte juni 2022.

1.2 Status i Midtre Gauldal

Det har vært negativ befolkningsutvikling i Midtre Gauldal de siste 12 årene, som i mange andre norske distriktskommuner, men med en markert negativ endring etter at Norsk kylling flyttet sin hovedproduksjon til Orkanger i 2021. Ved tredje kvartal i 2025 var det 6.093 innbyggere i kommunen.

Likevel var befolkningstallet fortsatt høyere i 2025 enn i 2010. Før 2010 hadde det vært en ujevn befolkningsnedgang gjennom flere tiår, fra nærmere 7.000 innbyggere på midten av 1900-tallet. Fra 2010 økte imidlertid befolkningen igjen fram til 2015. Dette viser at utfordringene knyttet til befolkningsnedgang er en langsiktig trend, men som også er variabel, og avhengig av mange flere faktorer enn enkeltbedrifter som flyttes.

Hovedutfordringene med den demografiske utviklingen de neste tiårene ser ut til å bli at veksten/reduksjonen i befolkningen stagnerer, men at andelen eldre over pensjonsalder, og spesielt over 80 år, øker kraftig, mens antallet i arbeidsfør alder vil gå ned. Dette vil kunne føre til mangel på arbeidskraft i alle sektorer, og det vil utfordre kommunens inntektsnivå og fleksibilitet til å utføre kommunale tjenester, for eksempel tilrettelegging for god næringsutvikling.

Andelen arbeidsledige i kommunen har gått ned fra 2024 til 2025, fra 1,6% til 1%, noe som er lavt sammenlignet med andre trønderske kommuner, og fylket og landet som helhet.

Midtre Gauldal har et høyt antall bedrifter og foretak etter innbyggertall, sammenlignet med andre kommuner i Trøndelag, men det er svært få store bedrifter med mange ansatte og høy omsetning. Jordbruk, skogbruk og fiske er den desidert største næringsgruppen (32,2%), etterfulgt av bygge- og anleggsvirksomhet (15,3%) og omsetning og drift av fast eiendom (9,6%). Utdanningsnivået blant befolkningen i Midtre Gauldal er lavere enn gjennomsnittet i Trøndelag, men ikke veldig ulikt andre kommuner i samme sentralitetsklasse.

1.3 Rammeverk

Kommunal- og distriktsdepartementet finansierer ordningen regional omstilling, og det er fylkeskommunen som setter kriterier for tildeling av midler og forvalter disse. Innovasjon Norge har rolle som nasjonalt kompetansesenter for lokalt omstillingsarbeid, og fungerer som rådgiver og kvalitetssikrer. Midtre Gauldal kommune er eier av omstillingsprogrammet, og har ansvar for forvaltning og bruk av de tildelte midlene.

Ordningen regional omstilling er regulert gjennom [Forskrift om tilskuddsordninger til omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer](#).

1.3.1 Organisasjon og ledelse

Spir har et styre som består av tre representanter fra kommunens formannskap, og tre representanter som er valgt fra det lokale næringslivet, i tillegg til at kommunedirektør, Næringsforeningen i Trondheimsregionen, Innovasjon Norge og Trøndelag fylkeskommune har observatørstatus.

Omstillingsprogrammets administrasjon er organisert under kommunedirektørens stab i Midtre Gauldal kommune, og består av leder i 100% fast stilling, kommunikasjonsrådgiver i 50% fast stilling og prosjektmedarbeider i 100% midlertidig stilling fra oktober 2024 til september 2026.

Administrasjonen ble utvidet med en prosjektmedarbeider i toårig vikariat fra oktober 2024, for å få enda mer kraft inn i omstillingsarbeidet. Spir fortsetter å benytte lokale ressurser hos samarbeidspartnere for å jobbe med ulike tiltak for å nå målene.

1.3.2 Grunnlag for handlingsplanen

Den strategiske handlingsplanen bygger på styrende dokumenter, styrets forarbeid og andre føringer lagt gjennom blant annet evalueringer som er gjort i løpet av de siste årene. Grunnlaget for årets handlingsplan er listet opp i tabellen under:

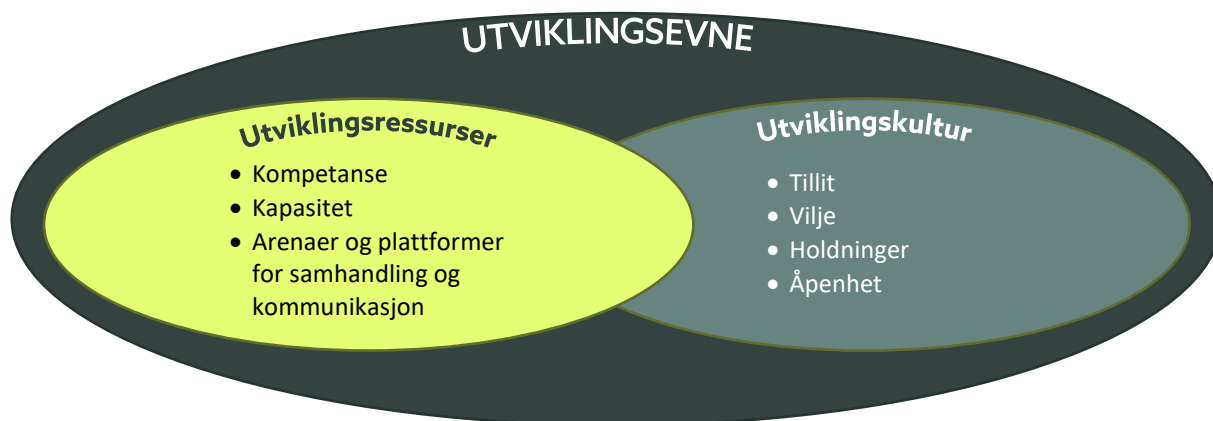
Dokumenter	Omstillingsplan 2022-2027 vedtatt av kommunestyret	Juni 2021
	Forankrings- og kommunikasjonsplan vedtatt av kommunestyret	Juni 2021
	Retningslinjer for tildeling av tilskudd , justert og vedtatt av omstillingsstyret	Mars 2025
	Programstatusvurdering 2025, utført av Næringsutvikling AS på oppdrag fra Innovasjon Norge	November 2025
Møter	Styreseminar	Desember 2025
	Styremøte	Januar 2026
Andre føringer	Evaluering av ordningen med regional omstilling , gjennomført av Telemarksforskning	Mai 2022
	Meld. St. 27 (2022–2023) Eit godt liv i heile Noreg – distriktpolitikk for framtida	Juni 2023
	Evaluering av omstillingsarbeidet i Midtre Gauldal kommune, utført av BDO	Januar 2026

1.3.3 Utviklingsevne

De overordnede effektmålene med omstillingsprogrammet ble vedtatt i omstillingsplanen i 2021, og handler om vekst og økt utviklingsevne i privat næringsliv, å skape flere arbeidsplasser og sikre eksisterende, og bidra til å gjøre Midtre Gauldal til en attraktiv bokommune. Disse målene står fortsatt sentralt i målstrukturen de siste to årene av omstillingsarbeidet.

Ulike innsatsområder og konkrete resultatmål har derimot utviklet seg i løpet av programperioden, blant annet basert på en større evaluering av omstillingsarbeidet, foretatt av Telemarksforskning i 2022, og Stortingsmeldingen «Meld. St. 27 (2022–2023) Eit godt liv i heile Noreg – distriktpolitikk for framtida». Evalueringen fra Telemarksforskning viste at de kommunene som har lyktes i størst grad med å oppnå varige effekter av omstillingsarbeidet, vektla økt utviklingsevne i næringslivet i større grad enn de som fokuserte mer på for eksempel konkrete arbeidsplassmål. De siste årenes handlingsplaner har derfor gjenspeilet dette.

BDO har på oppdrag fra Innovasjon Norge definert begrepet utviklingsevne (Figur 1), for å gjøre det mulig å operasjonalisere i større grad. De beskriver at utviklingsevne er todelt, og handler om utviklingsressurser og utviklingskultur.

Figur 1: Modell av utviklingsevne utviklet av BDO på oppdrag fra Innovasjon Norge

Utviklingskultur handler om «måten ting gjøres på her», og består av rådende normer, verdier, holdninger og de grunnleggende antagelser som råder i en gruppe eller et samfunn. Et samfunn med høy grad av utviklingskultur preges blant annet av åpenhet og høy tillit mellom næringsliv, innbyggere, kommuneadministrasjon og politikere.

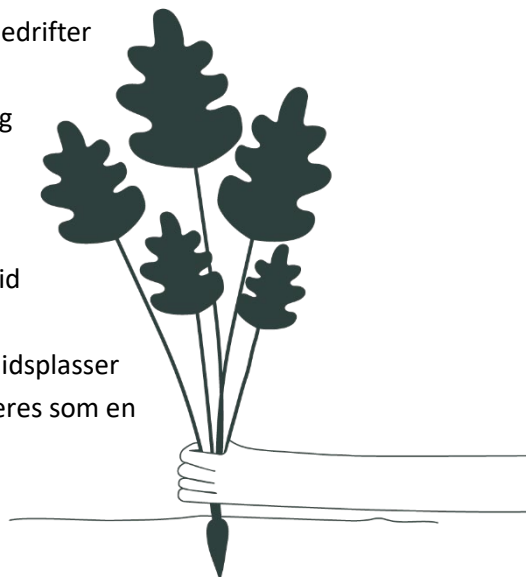
Utviklingsressurser handler om kapasitet og kompetanse til å prioritere og legge til rette for utvikling i både næringslivet og kommunen. Møteplasser, kommunikasjonsplattformer og arenaer for samarbeid og samhandling er essensielt.

1.3.4 Arbeidsplassmål

Det tallfestede målet om å skape nye og sikre eksisterende arbeidsplasser er tonet ned de siste årene, basert på blant annet den tidligere nevnte rapporten fra Telemarksforskning. Likevel står fortsatt målet om totalt å bidra til at 300 arbeidsplasser sikres eller skapes i Midtre Gauldal kommune fast, og omstillingsprogrammet kan ved årsslutt 2025 rapportere på 357 arbeidsplasser. 24 av disse er nye arbeidsplasser, mens 333 er arbeidsplasser Spir har bidratt til å sikre gjennom å støtte ulike utviklingsprosjekter i næringslivet.

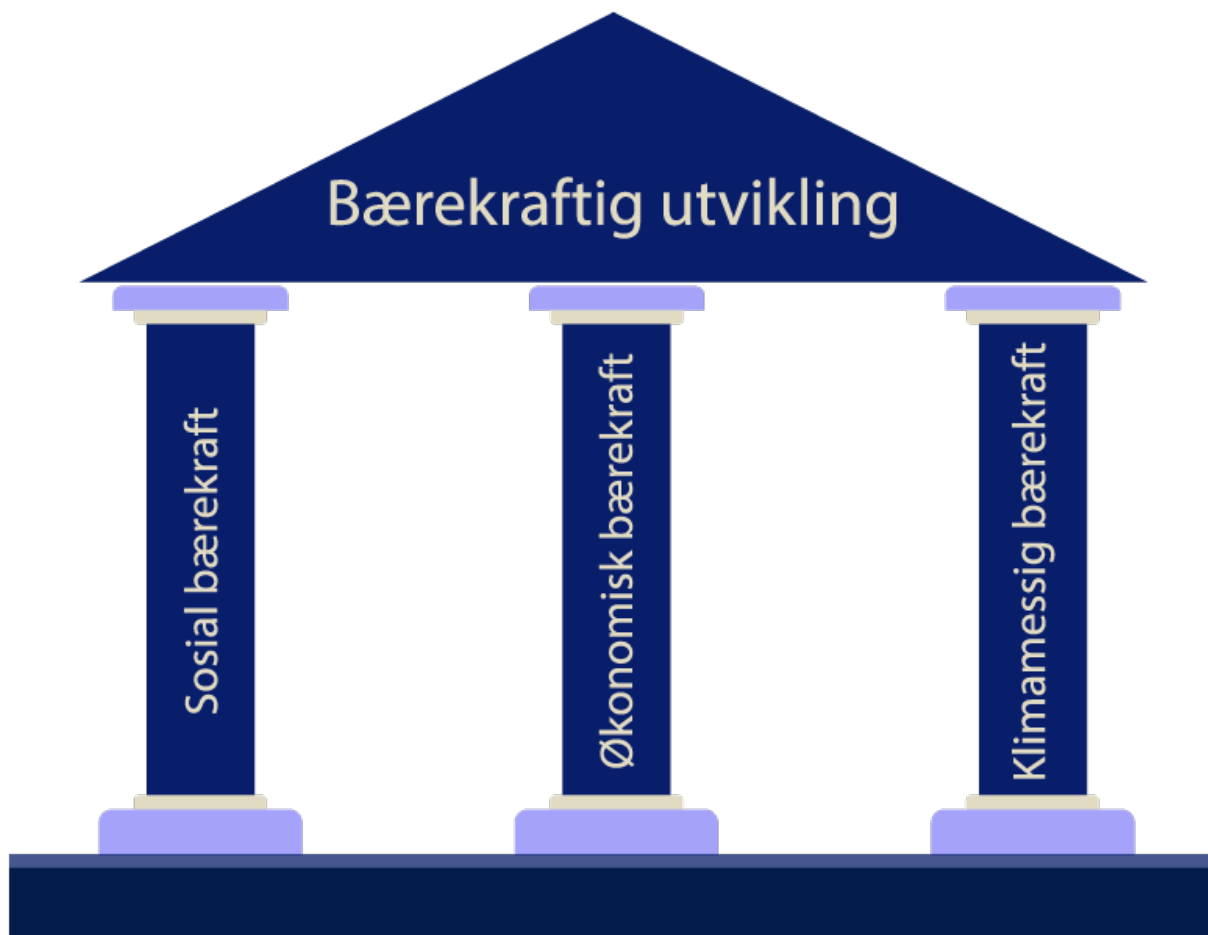
Rapportering på nye og sikrede arbeidsplasser foregår ved at bedrifter som har fått tilskudd til prosjekter, selv melder antall nye arbeidsplasser som er opprettet som en følge av gjennomføring av prosjektet, og antall eksisterende arbeidsplasser prosjektet har bidratt til å sikre.

Innovasjon Norge har definert alt over 70% stilling i helårsarbeid som én arbeidsplass, 30-69% stilling defineres som en halv arbeidsplass, mens stillinger under 30% ikke telles. Sesongarbeidsplasser på minst fire sammenhengende måneder i 100% stilling, defineres som en halv arbeidsplass. Stillinger mindre enn det telles ikke.

2 Bærekraft

Implementering av bærekraft i omstillingsarbeidet er en sentral del av forutsetningene for status som omstillingskommune. Definisjonen av bærekraft er en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov, og de tre pilarene en bærekraftig utvikling er bygd på, er det sosiale aspektet, økonomi og klima og miljø.

FNs bærekraftsmål ble vedtatt i 2015, og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn, for å sikre nettopp en bærekraftig utvikling. En bærekraftig utvikling vil også bidra til å skape et robust og fremtidsrettet næringsliv, og FNs bærekraftsmål er derfor et naturlig og viktig grunnlag for omstillingsarbeidet i Midtre Gauldal kommune. Omstillingsprogrammet skal bidra til å iverksette bærekraftige prosjekter og tiltak i kommunen.

Tre av FNs bærekraftsmål er definert som de mest sentrale for omstillingsarbeidet, og i omstillingsplanen er det definert konkrete strategier for å arbeide for de ulike målene:

Bærekraftsmål:	Strategier:
 <p>8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til vekst i små og mellomstore bedrifter • Øke produktiviteten gjennom teknologisk fremgang og innovasjon • Støtte produktive aktiviteter, entreprenørskap og kreativitet
 <p>9 INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til å utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet, inkludert regional og grensekryssende infrastruktur • Bidra til å etablerer flere industribedrifter • Bidra til et mer bærekraftig næringsliv, og stimulere til bruk av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser
 <p>17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til økt samarbeid mellom bedrifter, og mellom bedrifter og kommunen • Tidlig involvering av regionale partnere i aktuelle utviklingsprosjekter • Formidle relevante ordninger og tilbud fra offentlige og private aktører

Prinsipper for en bærekraftig utvikling skal være gjennomgående i alt arbeid omstillingsprogrammet utfører, og det skal særlig legges vekt på prosjekter som samsvarer med strategiene som er nevnt over.

Alle søknader om tilskudd som sendes inn til omstillingsprogrammet skal inneholde en beskrivelse av betydningen det aktuelle prosjektet har for en bærekraftig utvikling, og hvilke tiltak som gjøres for å redusere eventuelle negative konsekvenser gjennomføring av prosjektet kan medføre.

3 Kommunikasjon

Da omstillingsprogrammet ble vedtatt, ble det utarbeidet en kommunikasjonsplan som ble vedtatt sammen med omstillingsplanen av kommunestyret, i juni 2021. Denne danner grunnlaget for kommunikasjonsarbeidet.

Strategisk kommunikasjonsarbeid handler om en virksomhets målrettede bruk av kommunikasjon for å nå sine mål. Grunnlaget for strategisk kommunikasjonsarbeid legges ved å analysere og skaffe en oversikt over status og mål bilde, identifisere særlige utfordrende områder, og hva kommunikasjon kan bidra med, alene eller sammen med andre virkemidler. For å at Spir skal kunne arbeide strategisk med kommunikasjon er det nødvendig å ha et klart mål bilde for hele omstillingsarbeidet, konkrete mål med kommunikasjonsarbeidet, en plan for hvilke tiltak som skal gjennomføres, og ikke minst en klar formening om hvem målgruppene er.

Kommunikasjon kan ha ulike tilnærminger:

- **Direkte** – målrettet og gjerne oppsøkende kommunikasjon mot spesifikke målgrupper, for å bidra til felles forståelse og legge grunnlag for å arbeide mot felles og omforente mål
- **Markedsføring** – overordnet og bred kommunikasjon på større flater, med spesifikt innhold som skal informere om og framsnakke spesielle tema
- **PR** – kommunikasjon som ivaretar et godt forhold mellom omstillingsorganisasjonen og publikum, for eksempel gjennom positiv medieomtale
- **Organisasjon** – intern kommunikasjon som bidrar til god informasjonsflyt mellom Spirs administrasjon og styre, mellom Spir og kommuneorganisasjonen ellers, og mellom Spir og kommunens politiske ledelse
- **Teknisk** – kommunikasjon og informasjonsflyt gjennom bruk av teknologi, som internett, sosiale medier, Teams etc.

Kommunikasjonsarbeidet i Spir skal gjennom alle disse ulike tilnærmingene bidra til å oppnå målsettingene for omstillingsarbeidet. Kommunikasjonen skal bidra til at vi lykkes med å skape utvikling og vekst i både næringsliv, folketall og besøk til kommunen vår.

Det er også sentralt i kommunikasjonsarbeidet at det skal bidra til å gjøre Spir kjent for alle de aktørene som er aktuelle målgrupper for selve omstillingsarbeidet, og at formålet med omstillingsarbeidet, og for eksempel kriterier for å få tilskudd fra Spir, er tydelig og lett forståelig.

3.1 Mål og målgrupper for kommunikasjonsarbeidet

For å utarbeide spesifikke kommunikasjonstiltak som vil bidra til å bygge opp under Spirs overordnede målsettinger, og for å kunne forme et godt innhold i kommunikasjonen, er det viktig å ha klare målgrupper og mål med tiltakene. I tabellen under er de viktigste målgruppene vist, hvilke målsettinger kommunikasjonsarbeidet skal ha, og hvilke tilnærminger som skal benyttes. Konkrete tiltak og resultatmål utarbeides og justeres fortløpende gjennom året, og resultater rapporteres til styret.

Tabellen under viser en oversikt over prioriterte målgrupper for omstillingsprogrammets kommunikasjonstiltak, hvilke hensikter arbeidet har og hva slags kommunikasjonstiltærning som skal benyttes mot de ulike målgruppene:

Målgruppe	Strategier/mål	Tilnærming
Næringsliv (lokalt og regionalt)	Gjøre hensikten og muligheter med omstillingsprogrammet forståelig og tilgjengelig Øke tilliten mellom kommune og næringsliv	<ul style="list-style-type: none"> • Direkte • Teknisk
Innbyggere i Midtre Gauldal (særlig ungdommer og unge voksne)	Bidra til et godt omdømme for kommunen Bidra til å beholde innbyggere i kommunen	<ul style="list-style-type: none"> • Direkte • Markedsføring • PR • Teknisk
Unge utflyttere	Bidra til at flere utflyttere vil flytte tilbake til kommunen	<ul style="list-style-type: none"> • Teknisk
Potensielle nye innbyggere, (særlig fra Trondheim og Trøndelag sør)	Bidra til nye innbyggere Bidra til flere besøkende til kommunen	<ul style="list-style-type: none"> • Markedsføring • PR • Teknisk
Investorer	Bidra til å gripe muligheter som kan oppstå for at eventuelle investorer viser interesse for å tilføre kapital til vekst- og innovasjonsprosjekter i næringslivet i Midtre Gauldal	<ul style="list-style-type: none"> • Direkte
Folkevalgte	Styrke informasjonsflyten mellom eier og omstillingsprogram Bidra til god styring og forvaltning av omstillingsmidlene Bidra til at omstillingsarbeidet samsvarer med kommunens overordnede målsettinger	<ul style="list-style-type: none"> • Organisasjon • Direkte
Ledelse og ansatte i Midtre Gauldal kommune	Øke kunnskapen om målsettingen med omstillingsprogrammet, og legge til rette for økt samarbeid både mellom Spir og kommunens administrasjon, men også mellom kommunen og næringslivet	<ul style="list-style-type: none"> • Organisasjon • Direkte
Forvaltning, myndighet og andre samarbeidspartnere	Sørge for god kommunikasjon med Innovasjon Norge, Trøndelag fylkeskommune og andre relevante aktører, for å sikre tilstrekkelig kompetanse til å forvalte tilskuddsmidlene etter intensjonen, og til å kunne gi relevant rådgivning og veiledning til næringslivet	<ul style="list-style-type: none"> • Direkte

4 Mål, innsatsområder og strategier

Omstillingsarbeidets målstruktur og formuleringer av effektmål, innsatsområder og strategier har utviklet seg gjennom de årene omstillingsarbeidet har pågått. Effektmål og innsatsområder er nå sammenfallende, for å skape en ryddig målstruktur som er oversiktlig og enkel. Effektmålene er de samme som Innovasjon Norge oppgir som overordnet hensikt med ordningen Regional omstilling på sine nettsider, der økt utviklingsevne vektlegges, og det å bidra til å skape en generelt attraktiv kommune er inkludert som en viktig del av arbeidet. Målet om å skape nye og sikre eksisterende arbeidsplasser står fortsatt.

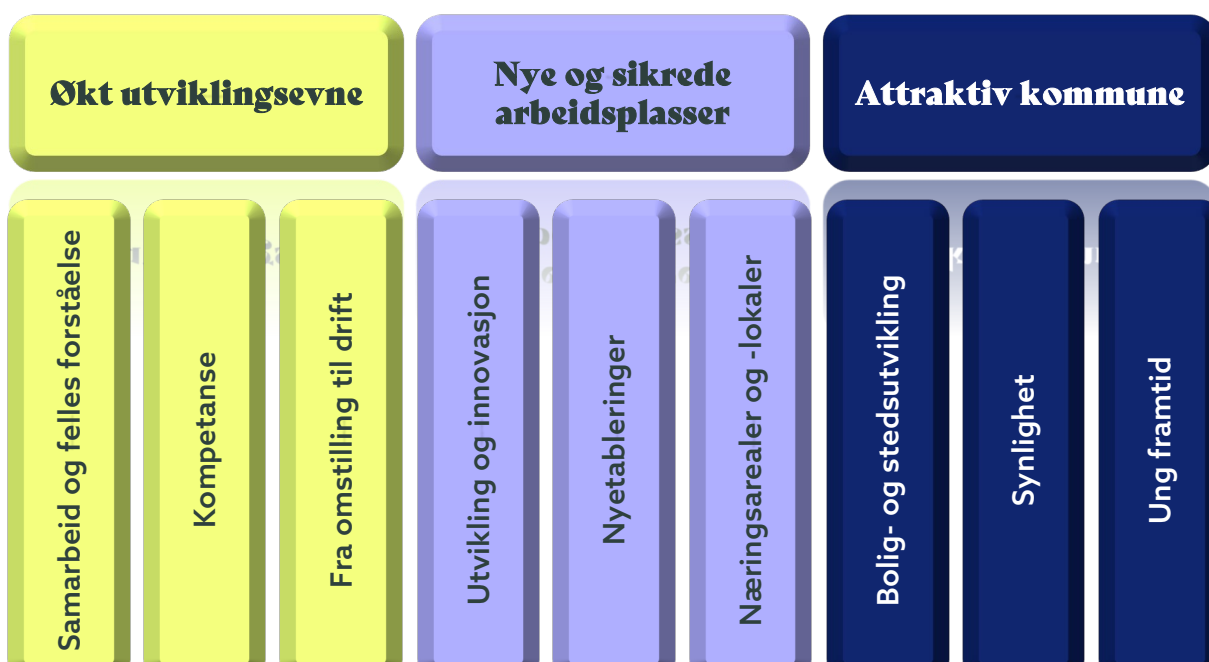
4.1 Effektmål

De overordnede effektmålene omstillingsprogrammet skal bidra til å oppnå gjennom hele programperioden er:

- **Økt utviklingsevne hos næringslivet og kommunen**
- **Nye og sikrede, eksisterende arbeidsplasser**
- **En attraktiv kommune**

4.2 Innsatsområder og strategier

Effektmålene utgjør tre innsatsområder arbeidet skal ta utgangspunkt i, og for hvert innsatsområde er det ulike strategier for å oppnå målene (Tabell 1). Det må hvert år prioriteres og avgrenses i de ulike strategiene, og utarbeides relevante tiltak for å oppnå målene. For 2026 er dette de prioriterte strategiområdene for hvert innsatsområdene, som danner grunnlag for det operasjonelle arbeidet:

Figur 2: Innsatsområder for Spir i 2026, og de tilhørende strategiområdene.

Innsatsområde:	Strategiområde:	Operativ strategi:
Økt utviklingsevne	Samarbeid og felles forståelse	Spir skal legge til rette for økt samarbeid mellom næringslivsaktører, og bidra til felles forståelse og bedre samarbeid mellom kommunen og næringslivet
	Kompetanse	Spir skal bidra på ulike måter til at næringslivsaktører får nødvendig kompetanse for å kunne utvikle og styrke sin virksomhet
	Fra omstilling til drift	Spir skal legge til rette for en god kompetanse- og erfaringsoverføring etter omstillingsperioden
Nye og sikrede arbeidsplasser	Utvikling og innovasjon	Spir skal identifisere og bidra til utviklings- og vekstprosjekter i næringslivet
	Nyetableringer	Spir skal legge til rette for oppstart av nye bedrifter
	Næringsarealer og -lokaler	Spir skal bidra til å gjøre næringsarealer og næringslokaler tilgjengelige, blant annet ved å legge til rette for etablering av verdiskapende næringsvirksomhet på Støren sør
Attraktiv kommune	Bolig- og stedsutvikling	Spir skal bidra til en styrket strategisk boligpolitikk i Midtre Gauldal kommune, og til at bolig- og stedsutviklingsprosjekter kan realiseres
	Synlighet	Spir skal synliggjøre og markedsføre Midtre Gauldal kommune som en attraktiv bo- og næringskommune
	Ung framtid	Spir skal bidra til at ungdom og unge voksne får kjennskap til framtidsmuligheter i Midtre Gauldal

Tabell 1: Innsats- og strategiområder med forklaring på de operative strategiene som legges til grunn for utarbeidelse av konkrete tiltak for å oppnå effektmålene programmet har satt.

4.3 Oppfølging av måloppnåelse

Årets handlingsplan er en strategisk og overordnet handlingsplan. Her er det også vektlagt at de strategiene som skal følges opp under hvert innsatsområde, skal være oppnåelig i løpet av året 2026.

Erfaringene med omstillingsarbeidet tilsier at det mest sentrale for å oppnå resultater, er å ha overordnet fokus på mål, mens konkrete tiltak som er relevante og effektfulle, like gjerne kan oppstå i løpet av året. Derfor vil Spir også utarbeide en mer dynamisk og operasjonell tiltaksplan i tillegg: Et arbeidsdokument, som blir et produkt av styrets mer kortsiktige prioriteringer og administrasjonens valg gjennom året, og rapportering på administrasjonens resultater.

5 Økonomi

Omstillingsprogrammet Spir i Midtre Gauldal har en total økonomisk ramme for 2026 på 12.639.242 kr. Av disse er 6.000.000 kr regionale omstillingsmidler, 2.000.000 kr fra kommunen, og 4.639.242 kr overføres fra 2025. Spir har i tillegg gitt tilsagn på 1.138.679 kr i tilskudd som ikke er utbetalt.

Spir har i tillegg fra 2025 innført en ordning for forenklet søknad om mindre bidrag, som det settes av en avgrenset sum til, for å sikre at hovedandelen av midlene går til større prosjekter, men at det likevel skal være mulig å søke om mindre summer til enkle tiltak.

5.1 Budsjett og finansiering

Budsjettpost:			Sum:
Prosjektmidler	Økt utviklingsevne	kr 3 200 000	kr 9 620 461
	Nye og sikrede arbeidsplasser	kr 4 150 000	
	Attraktiv kommune	kr 1 850 000	
	Forenklet tilskuddordning	kr 420 461	
Administrative kostnader:			kr 3 000 000
Total:			kr 12 620 461

Finansieringspost:	Sum
Kommunal- og distriktsdepartementet – bevilgning 2026	kr 4 000 000
Trøndelag Fylkeskommune – bevilgning 2026	kr 2 000 000
Midtre Gauldal kommune – bevilgning 2026	kr 2 000 000
Overføring fra 2025 (totalt)	kr 5 759 140
Tildelte ikke utbetalte tilskuddsmidler (derav)	kr -1 138 679
Total	kr 12 620 461